

CONSORCI SANITARI
DEL MARESME

GUIA O ITINERARI FORMATIU DELS ESPECIALISTES EN FORMACIÓ

APARELL DIGESTIU

Versió: **v4**

Data: **Agost 2023**

Elaborat per: **Mireia Trias Torroglosa / Miguel Martinez Guillen**

Aprovat per la Comissió de Docència en data: **16/08/2023**

INDEX

INTRODUCCIÓ	3
SERVEI DE L'APARELL DIGESTIU, HOSPITAL DE MATARÓ.....	3
OBJECTIUS DE LA FORMACIÓ	3
CRONOGRAMA – CALENDARI DE ROTACIONS	4
RESIDENT 1 ANY	5
MEDICINA INTERNA.	5
CIRURGIA GENERAL I APARELL DIGESTIU.....	5
MEDICINA FAMILIAR I COMUNITÀRIA.	6
RADIODIAGNÒSTIC.	6
UNITAT DE CURES INTENSIVES.	7
RESIDENT 2 ANY	8
APARELL DIGESTIU I HOSPITAL DE DIA. OBJECTIUS DOCENTS.....	8
ENDOSCÒPIA DIGESTIVA BÀSICA I. OBJECTIUS DOCENTS.....	8
RESIDENT 3 ANY	10
UNITAT DE PROVES FUNCIONALS DIGESTIVES.	10
SALA D'HOSPITALITZACIÓ D'APARELL DIGESTIU I HOSPITAL DE DIA.	10
ENDOSCÒPIA DIGESTIVA BÀSICA II.	11
PATOLOGIA PANCREÀTICA COMPLEXA.....	11
HEPATOLOGIA D'ALTA COMPLEXITAT.	12
GASTROENTEROLOGIA COMPLEXA. MALALTIA INFLAMATÒRIA INTESTINAL.....	12
RESIDENT 4 ANY	14
SALA D'HOSPITALITZACIÓ D'APARELL DIGESTIU, HOSPITAL DE DIA, CONSULTA EXTERNA I INTERCONSULTES.....	14
ENDOSCÒPIA DIGESTIVA DIAGNÒSTICA I TERAPÈUTICA	15
ACTIVITATS FORMATIVES PER ASSOLIR LES COMPETÈNCIES	16
ACTIVITATS FORMATIVES DEL PLA TRANSVERSAL COMÚ	16
ACTIVITATS FORMATIVES PRÒPIES DE L'ESPECIALITAT	16
ACTIVITATS TEÒRIQUES DE FORMACIÓ DE L'ESPECIALITAT	16
CURSOS RECOMANATS DURANT LA RESIDENCIA.....	16
SESSIONS CLÍNiques ESPECÍFIQUES DE L'ESPECIALITAT	16
ACTIVITAT CIENTÍFICA I DE RECERCA (COMUNICACIONS, PUBLICACIONS, PONÈNCIES...)	17
ATENCIÓ CONTINUADA	17
PROGRAMA DE FORMACIÓ TEÒRICA (POE)	20

INTRODUCCIÓ

L'itinerari formatiu (IF) és un guia o manual sobre la formació especialitzada que descriu els objectius d'ensenyament i les habilitats que el metge ha d'adquirir durant la seva formació en aquesta especialitat, així com les activitats a realitzar per adquirir-los i seguir el grau de supervisió i adquisició de responsabilitats progressives. Cada unitat docent ha documentat l'IF que ha elaborat el tutor de l'especialitat prenent com a base la guia formativa de la seva especialitat. Tots els residents tindran aquest IF que es pot adaptar en el pla individual de formació (PIF) per a cada resident específic. Una vegada proposat l'IF de l'especialitat, aquest és aprovat per la Comissió de Docència (CD).

Servei de l'Aparell Digestiu, Hospital de Mataró

Objectius de la formació

1. Completar la formació mèdica general mitjançant rotacions en diferents serveis: Medicina Interna, Cirurgia General, UCI, Diagnòstic per la imatge, Medicina familiar i Comunitària.
2. Obtenir la formació específica en l'especialitat tant en l'aspecte clínic com a tècnic (endoscòpia digestiva).
3. Iniciar-se en la formació com a investigador.
4. Capacitar-se en tècniques de la comunicació a nivell clínic i de recerca (formació docent).

El programa comprèn en essència:

- Formació en activitat clínica assistencial: hospitalització, consultes externes i interconsultes hospitalàries.
- Formació en endoscòpia digestiva diagnòstica i terapèutica, inclou endoscòpia urgent.
- Formació investigadora: estudis descriptius, epidemiològics, bàsics de laboratori i assaigs clínics: publicacions científiques.
- Formació en tècniques de comunicació i docents: sessions, cursos i congressos.

Tot això es realitza sota la supervisió directa dels metges del servei i amb responsabilitat progressiva per part del resident (vegeu "Protocol de supervisió del resident"). La formació del resident inclou la valoració global dels pacients, no només des del punt de vista mèdic, sinó també personal, familiar, laboral i social, posant èmfasi en la importància de la medicina preventiva a tots aquests escenaris. A més, el resident s'ha d'integrar tant al servei com a l'hospital i mantenir unes bones relacions amb altres metges tant de l'hospital com de la medicina primària i amb altres professionals: infermeria, auxiliars, zeladors i administració.

CRONOGRAMA – CALENDARI DE ROTACIONS

Durant els 4 anys de formació, el resident rotarà en diferents unitats del servei de Aparell Digestiu, i a més, en altres serveis o especialitats per a que aquesta sigui completa sempre tenint en compte com a referència, les bases establertes en el pla formatiu de l'especialitat, en el B.O.E. nº 258 de 26 de octubre de 2009.

En general les seves rotacions es distribueixen de la següent manera:

ANY R	ROTACIÓ	DURADA (en MESOS)	DISPOSITIU ON ES REALITZA
R1	Medicina Interna	3	Hospital de Mataró
	Cirurgia General	2	Hospital de Mataró
	Medicina Familiar I Comunitària	2	ABS Cirera Molins
	Radiodiagnòstic	2	Hospital de Mataró
	Unitat De Cures Intensives	2	Hospital de Mataró
R2	Aparell Digestiu - Hospitalització	6	Hospital de Mataró
	Endoscòpia Digestiva Bàsica I	5	Hospital de Mataró
R3	Proves Funcionals Digestives	2	Hospital de Mataró
	Hospitalització digestiu i hospital de Dia	2	Hospital de Mataró
	Endoscòpia Digestiva Bàsica II	3	Hospital de Mataró
	Patologia pancreàtica complexa	1	Hospital de Bellvitge
	Hepatologia d'alta complexitat	1,5	Hospital de Bellvitge
	Gastrointestinal complexa. MII.	1,5	Hospital de Bellvitge
R4	Hospitalització digestiu, hospital de Dia i interconsultes	4	Hospital de Mataró
	Endoscòpia Digestiva Diagnòstica i Terapèutica	5	Hospital de Mataró
	Rotació externa opcional	2	A determinar

RESIDENT 1 ANY

CRONOGRAMA 1er ANY

ANY R	ROTACIÓ	DURADA (en MESOS)	DISPOSITIU ON ES REALITZA
R1	Medicina Interna	3	Hospital de Mataró
	Cirurgia General	2	Hospital de Mataró
	Medicina Familiar I Comunitària	2	CAP Cirera Molins
	Radiodiagnòstic	2	Hospital de Mataró
	Unitat De Cures Intensives	2	Hospital de Mataró

Objectius docents rotacions 1er any:

Medicina Interna.

- Realitzar la història clínica i exploració física completa i detallada, identificar problemes clínics i planificar actituds diagnòstiques i terapèutiques.
- Manejar correctament pacients que pateixen malalties molt diverses i variades, particularment les respiratòries, les cardiocirculatòries, les renals, les endocrines, les neurològiques, les metabòliques, les infeccioses, les hematològiques, les oncològiques i les reumatològiques d'alta prevalença
- Conèixer els procediments diagnòstics d'ús més freqüent així com les seves indicacions, contraindicacions i complicacions potencials.
- Interpretar els resultats obtinguts d'aquests procediments.
- Fer un diagnòstic diferencial adequat a la situació del pacient.
- Aplicar la sistemàtica d'estudi de les malalties infeccioses i els seus protocols de tractament.
- Indicar i realitzar correctament tècniques diagnòstiques bàsiques (canalització de vies centrals, paracentesi, toracocentesi, artrocentesi, punció lumbar, etc.)
- Desenvolupar habilitats en la comunicació interpersonal amb els pacients i familiars
- Fer informes clínics complets.

Coneixements: Anatomia i fisiopatologia de les malalties en general Drets del pacient, confidencialitat.

Habilitats: Comunicació en la relació metge-pacient.

Cirurgia general i Aparell Digestiu.

- Conèixer les indicacions i els brots quirúrgics més freqüents de les malalties digestives.
- Conèixer les indicacions, contraindicacions i limitacions dels procediments quirúrgics urgents i electius en patologia digestiva quirúrgica.

- Conèixer el diagnòstic i el tractament en la patologia perianal més freqüent (hemorroides, fissures i fístules).
- Diagnosticar i tractar l'hemorràgia digestiva alta i baixa (exclosa per portal d'hipertensió).
- Diagnosticar les causes d'icterícia obstructiva i planejar un tractament adequat de cada cas segons l'etiologia.
- Aplicar correctament les proves per a fer els estudis d'extensió previs a la cirurgia en patologia neoplàsica.
- Conèixer les principals tècniques quirúrgiques.
- Avaluar correctament l'estat nutricional del pacient i indicar la necessitat de suplementació en cas necessari.
- Conèixer el seguiment del postoperatori immediat, diagnòstic i opcions de tractament de les complicacions més habituals i les més greus.

Coneixements: Tècniques quirúrgiques més habituals en el pacient amb patologia digestiva que requereix de tractament quirúrgic: Indicacions i complicacions.

Medicina Familiar i Comunitària.

- Atendre la patologia digestiva en atenció primària.
- Apreciar les limitacions que hi ha en aquest nivell d'atenció mèdica.
- Conèixer les peculiaritats de l'atenció mèdica no especialitzada a nivell ambulatori.
- Orientar i tractar la patologia digestiva no greu des del primer nivell assistencial amb uns recursos limitats.
- Indicar correctament les exploracions complementàries bàsiques.
- Decidir quan cal derivar un pacient a un nivell assistencial superior.
- Prioritzar el pacient que ho requereix.

Coneixements: Formació en prevenció de la malaltia digestiva.

Radiodiagnòstic.

- Conèixer les indicacions, limitacions, riscos i consum de recursos sanitaris de les exploracions radiològiques.
- Indicar l'exploració radiològica més adequada en cada patologia i moment del procés.
- Interpretar adequadament les troballes més importants de les diverses exploracions.
- Obtenir una visió global de les prestacions de les diferents exploracions i procediments intervencionistes radiològics participant a les sessions conjuntes multidisciplinars (amb radiologia, cirurgia...).

Coneixements: Adquirirà coneixements en relació a tècniques radiològiques mitjançant el curs CARAM de protecció radiològica, obligatori en la formació transversal.

Habilitats: Realitzar una ecografia abdominal bàsica, iniciar-se en les tècniques intervencionistes bàsiques com la biòpsia hepàtica, la punció citològica de lesions o la col·locació de drenatges.

Unitat de Cures Intensives.

- Conèixer la cura dels pacients crítics tant mèdics com quirúrgics i el maneig dels problemes que més freqüentment afecten diversos òrgans.
- Identificar el fracàs hepàtic agut i conèixer el seu tractament inicial.
- Manejar les emergències digestives, com l'hemorràgia digestiva, la pancreatitis aguda i la malaltia inflamatòria intestinal greus.
- Indicar la necessitat de diferents mètodes de nutrició: parenteral, enteral, tipus de vies d'accés,
- Indicar correctament la necessitat d'ingrés en un llit de cures intensives.
- Realitzar el maneig inicial del pacient crític.
- Informar amb correcció i adaptació a la situació a la família del pacient crític.
- Identificar el pacient amb una sèpsia i iniciar el seu tractament.

Coneixements: Bases fisiològiques, avantatges, inconvenients, indicacions i contraindicacions dels diferents tipus de nutrició. Diagnosticar i tractar les emergències digestives, especialment les hemorràgies digestives i les pancreatitis greus.

Habilitats: Maneig hemodinàmic amb drogues vasoactives. Sèpsia: maneig antibiòtic a la UCI. Posar vies centrals.

RESIDENT 2 ANY

CRONOGRAMA 2on ANY

ANY R	ROTACIÓ	DURADA (en MESOS)	DISPOSITIU ON ES REALITZA
R2	Aparell Digestiu - Hospitalització	6	Hospital de Mataró
	Endoscòpia Digestiva Bàsica I	5	Hospital de Mataró

Objectius docents rotacions 2on any:

Aparell Digestiu i Hospital de Dia. Objectius docents.

- Realitzar una història clínica orientada específicament al malalt amb patologia digestiva.
- Fer una correcta exploració física del malalt amb patologia digestiva: conèixer els diferents graus d'ascites per semiologia, signes i símptomes d'hemorràgia digestiva per hipertensió portal i valoració del abdomen en malaltia inflamatòria intestinal.
- Obtenir de forma raonada i correcta un consentiment informat.
- Conèixer les indicacions, interpretació i limitacions de les exploracions diagnòstiques bàsiques de l'especialitat de laboratori (analítiques sanguínies i líquids biològic com l'ascític) i de diagnòstic per la imatge.
- Conèixer les indicacions, limitacions i complicacions dels procediments invasius que es duen a terme en el malalt ingressat en el servei d'Aparell Digestiu com la paracentesi i toracocentesi.
- Fer el diagnòstic diferencial i triar les opcions terapèutiques de manera adequada en el malalt amb patologia de l'Aparell Digestiu.
- Reconèixer de les complicacions digestives de les malalties sistèmiques i dels pacients immunocompromesos.

Coneixements: Fisiopatologia de les malalties de l'Aparell Digestiu que es reforçarà amb el Màster propi en patologia de l'Aparell Digestiu (Universitat Oberta de Catalunya – Societat Catalana de Digestologia).

Habilitats: Fer una paracentesi i toracocentesi diagnòstica i terapèutica. Realitzar i interpretar un tacte rectal.

Endoscòpia Digestiva Bàsica I. Objectius docents.

- Conèixer de forma precisa l'utilitatge, la correcta manipulació, esterilització i identificació.
- Conèixer indicacions, contraindicacions, limitacions i complicacions de la endoscòpia bàsica diagnòstica: esofagoduodenoscòpies (gastroscòpia) i colonoscòpies.
- Conèixer els diferents tipus d'endoscòpis, característiques tècniques, cures i desinfecció.
- Conèixer les tècniques per a la correcta realització de les exploracions diagnòstiques i del protocol de consentiment informat per a les diferents tècniques.

- Identificar, diagnosticar i classificar de forma correcta de les troballes endoscòpiques amb gastroscòpia i colonoscòpia.

Coneixements: Conèixer l'anatomia digestiva i les seves variants més freqüents. Conèixer la patologia digestiva endoscòpica més freqüent diagnosticada per gastroscòpia i colonoscòpia.

Habilitats: Realitzar una endoscòpia digestiva bàsica: esofagoduodenoscòpies i colonoscòpies amb presa de biòpsies i realització de polipectomies senzilles,

RESIDENT 3 ANY

CRONOGRAMA 3er ANY

ANY R	ROTACIÓ	DURADA (en MESOS)	DISPOSITIU ON ES REALITZA
R3	Proves Funcionals Digestives	2	Hospital de Mataró
	Hospitalització digestiu i hospital de Dia	2	Hospital de Mataró
	Endoscòpia Digestiva Bàsica II	3	Hospital de Mataró
	Patologia pancreàtica complexa	1	Hospital de Bellvitge
	Hepatologia d'alta complexitat.	1,5	Hospital de Bellvitge
	Gastroenterologia complexa. MII.	1,5	Hospital de Bellvitge

Objectius docents rotacions 3er any:

Unitat de proves funcionals digestives.

- Conèixer les diferents exploracions funcionals digestives, les seues indicacions i limitacions.
- Conèixer la preparació necessària i la seqüència idònia de realització.
- Interpretar les exploracions funcionals més freqüents: pH-metria i impedanciometria esofàgica, manometria esofàgica i anorrectal, videofluoroscòpia.
- Col·laborar en la realització i elaboració d'informes de les exploracions funcionals digestives: pH-metries i manometries esofàgiques, manometries anorrectals, tècniques de biofeedback, videofluoroscòpia.
- Conèixer els diferents abordatges terapèutics (tant farmacològics, endoscòpics i de rehabilitació) dels trastorns motors i funcionals digestius.

Coneixements: Conèixer la fisiopatologia del trastorns motors i funcionals digestius.

Habilitats: Realitzar les exploracions funcionals més freqüents: pH-metria i impedanciometria esofàgica, manometria esofàgica i anorrectal, videofluoroscòpia i biofeedback.

Sala d'hospitalització d'Aparell Digestiu i Hospital de Dia.

- Conèixer el maneig de la patologia digestiva aguda i les alternatives de maneig ambulatori (hospital de dia i consultes externes).
- Conèixer les indicacions i limitacions de la elastografia hepàtica (fibrosan)
- Establir un pla de diagnòstic i tractament ambulatori, coneixent els diferents circuits hospitalaris i reconeixent signes i símptomes que necessitin l'ingrés hospitalari.
- Desenvolupar habilitats de comunicació amb el pacient i els seus familiars per transmetre la informació pel seguiment ambulatori.

- Identificar els riscos epidemiològics de les malalties infeccioses més freqüents relacionades amb l'especialitat, aplicar-hi les mesures profilàctiques oportunes i desenvolupar habilitats d'ensenyament i comunicació necessàries per millorar l'adherència als tractaments aplicats als pacients.
- Avaluar el risc operatori de pacients amb malalties digestives.
- Conèixer el tractament més adequat per a cada patologia o descompensació de les malalties digestives.
- Establir relació amb els altres serveis hospitalaris i extrahospitalaris mitjançant les interconsultes i/o presentació de pacients en sessions multidisciplinars.

Coneixements: Completar el any en curs del Màster propi en patologia de l'Àpares Digestiu. Conèixer la farmacologia de les malalties hepàtiques e inflamatòries del budell.

Endoscòpia Digestiva Bàsica II.

- Conèixer les indicacions, contraindicacions i limitacions de la endoscòpia terapèutica bàsica del pacient ambulatori com les polipectomies i tatuatge amb tinta xinesa.
- Conèixer les indicacions, contraindicacions de la sedació en endoscòpia digestiva per part de l'endoscopista.
- Conèixer les indicacions i contraindicacions de l'endoscòpia digestiva urgent.
- Conèixer el maneig de l'hemorràgia digestiva greu especialment les tècniques de reanimació, tractament mèdic i terapèutica endoscòpica.
- Conèixer les complicacions i el tractament (endoscòpic o quirúrgic) de les diferents tècniques tant diagnòstiques com terapèutiques.
- Conèixer el seguiment i periodicitat en la sol·licitud de proves cribratge de patologia digestiva (hepatocarcinoma, controls de pòlips) d'acord a les guies nacionals i internacionals.

Coneixements: Conèixer el maneig i seguiment dels pòlips digestius. Conèixer la farmacologia de la hemorràgia digestiva.

Habilitats: Realitzar terapèutica endoscòpica bàsica (resecció de pòlips petits, tatuatge amb tinta xinesa). Iniciar-se en la endoscòpia digestiva urgent (hemorràgia digestiva, extracció de cossos estranys). Realitzar maniobres de reanimació al pacient que ho necessiti.

Patologia pancreàtica complexa (HUB)

- Realitzar correctament una història clínica orientada en el pacient amb patologia pancreàtica.
- Reforçar els coneixements respecte del maneig de base del pacient amb patologia pancreàtica.
- Manegar adequadament el pacient amb pancreatitis aguda lleu i greu.

- Indicar correctament les exploracions diagnòstiques i terapèutiques radiològiques en el pacient amb malaltia pancreàtica aguda greu i conèixer les seves limitacions.
- Indicar correctament les exploracions diagnòstiques i terapèutiques endoscòpiques en el pacient amb malaltia pancreàtica aguda greu i conèixer les seves limitacions.
- Fer una adequada interpretació de les proves diagnòstiques dirigides en el pacient amb patologia pancreàtica greu.
- Conèixer les indicacions de medicació d'ús més comú en el pacient amb malaltia pancreàtica greu i com afecta aquesta a la seva administració/indicació/posologia habitual.
- Identificar les complicacions digestives més freqüents del pacient amb patologia pancreàtica aguda i crònica com ara diarrees, dolor abdominal crònic, etc. i conèixer l'abordatge terapèutic principal en relació als recursos dels que disposa.

Hepatologia d'alta complexitat (HUB)

- Realitzar correctament una història clínica orientada al malalt amb patologia hepàtica greu.
- Reforçar els coneixements respecte del maneig de base del pacient amb patologia hepàtica.
- Indicar correctament les exploracions diagnòstiques bàsiques radiològiques en el pacient amb malaltia hepàtica severa i conèixer les seves limitacions.
- Fer una adequada interpretació de les proves diagnòstiques dirigides en el pacient amb patologia hepàtica greu.
- Fer el diagnòstic diferencial i triar les opcions terapèutiques de manera adequada en el malalt amb patologia hepàtica greu
- Conèixer les indicacions de medicació d'ús més comú en el pacient amb malaltia hepàtica severa i com afecta aquesta a la seva administració/indicació/posologia habitual.
- Identificar les complicacions greus del pacient cirròtic com ara infeccions, hemorràgia digestiva, síndrome hepato-renal, *acute-on-chronic liver failure* i conèixer l'abordatge terapèutic principal en relació als recursos dels que disposa.
- Conèixer el maneig de l'hepatitis aguda greu i la fallada hepàtica fulminant
- Conèixer les indicacions i contraindicacions del TIPS en el malalt cirròtic.
- Conèixer els protocols hospitalaris de l'hospital de destí en relació a la patologia hepàtica aguda i crònica greu.

Coneixements

- Conèixer els protocols hospitalaris de l'hospital de destí d'Aparell Digestiu: hemorràgia digestiva, fracàs hepàtic...

Gastroenterologia complexa. Malaltia Inflamatòria Intestinal. (HUB)

- Conèixer el funcionament d'una Unitat de Malaltia inflammatòria intestinal (MII).
- Realitzar una història clínica orientada al pacient amb malaltia gastroenterològica / MII.
- Conèixer les indicacions, interpretació i limitacions de les exploracions diagnòstiques bàsiques de diagnòstic per la imatge (RM, TC...) en el malalt amb MII.

- Fer el diagnòstic diferencial i triar les opcions terapèutiques de manera adequada en el malalt amb MII.
- Conèixer les indicacions de medicació d'ús més comú en el pacient amb MII i com afecta aquesta a la seva administració/indicació/posologia habitual.
- Identificar les complicacions greus del pacient amb MII com ara infeccions, patologia perianal complexa i conèixer l'abordatge terapèutic bàsic en cada situació
- Conèixer l'abordatge complet del pacient ingressat a Aparell Digestiu a un hospital de tercer nivell amb MII.
- Reconèixer les complicacions digestives de les malalties sistèmiques i dels pacients immunocompromès.
- Conèixer les indicacions de les diferents tècniques endoscòpiques en pacients d'alta complexitat (amb la seva idiosincràsia) en un hospital de 3er nivell.
- Conèixer les contraindicacions de les tècniques endoscòpiques i els possibles esdeveniments adversos en el pacient amb MII.

Coneixements

- Conèixer els protocols hospitalaris del hospital de destí de Aparell Digestiu: Malaltia inflamatòria intestinal.

RESIDENT 4 ANY

CRONOGRAMA 4rt ANY

ANY R	ROTACIÓ	DURADA (en MESOS)	DISPOSITIU ON ES REALITZA
R4	Hospitalització digestiu, hospital de Dia i interconsultes	4	Hospital de Mataró
	Rotació externa (opcional)	2	Hospital de Mataró
	Endoscòpia Digestiva Diagnòstica i Terapèutica	5	Hospital de Mataró

Objectius docents rotacions 4rt any:

Sala d'hospitalització d'Aparell Digestiu, Hospital de Dia, consulta externa i Interconsultes.

- Aplicar els criteris d'ingrés i alta hospitalaris en Aparell Digestiu.
- Exercir com a interconsultor de l'especialitat.
- Aplicar els criteris de canvi d'especialitat i establir relacions amb altres serveis que permetin el millor maneig del pacient.
- Derivar pacients a la consulta externa d'Aparell Digestiu a les diferents modalitats de seguiment ambulatori (hospital de dia, consultes externes...)
- Conèixer els criteris de derivació a centres de rehabilitació/recuperació de mitja o llarga estada. Establir contacte amb Treball Social.
- Manegar del pacient pal·liatiu amb patologia digestiva terminal.
- Aplicar correctament tractaments de segona línia i alternatius en la patologia digestiva.
- Aplicar correctament els criteris de derivació a unitats especialitzades com ara el tractament farmacològic (quimio i immunoteràpia) del hepatocarcinoma.
- Sol·licitar exploracions complementaries ambulatòries d'acord a la patologia del pacient coneixent indicacions, contraindicacions i efectes adversos.
- Saber quan donar d'alta de les consultes externes i aconsellar el seguiment del metge de família.
- Realitzar elastografia hepàtica (fibroscan).

Coneixements:

Guies i protocols hospitalaris de maneig de patologies d'àmbit digestiu per la seua aplicació.

Endoscòpia Digestiva Diagnòstica i Terapèutica

- Conèixer les indicacions, contraindicacions, complicacions i alternatives de les tècniques endoscòpiques avançades com la mucosectomia, dilatació amb baló pneumàtic, injecció de toxina botulínica i col·locació de sondes de gastrostomia o nasojejunals.
- Conèixer les indicacions, contraindicacions, complicacions i alternatives del tractament endoscòpic terapèutic de la hemorràgia digestiva alta i baixa (lligadura, electrocoagulació amb Argó, clips hemostàtics, injecció amb escleroteràpia).
- Conèixer el tractament de les complicacions de les tècniques abans esmentades: col·locació de clip Ovesco, tractament quirúrgic...
- Indicar i administrar correctament la càpsula endoscòpica i interpretar els resultats obtinguts.
- Conèixer les indicacions, els avantatges, les complicacions i el maneig de les tècniques avançades d'endoscòpia digestiva: CPRE, ecoendoscòpia, dissecció submucosa de pòlips i tumors.

Coneixements:

Guies clíniques de la societat d'endoscòpia europea (ESGE)

Guies de maneig clínic de les tractament de segona línia i alternatius.

Habilitats: Realitzar procediments endoscòpics terapèutics com mucosectomies senzilles, dilatacions. Utilitzar un endoscopi de visió lateral (duodenoscopi).

Rotació externa opcional

De manera optativa, en funció de les preferències del resident, aquest podrà realitzar una rotació externa de dos mesos en una unitat especialitzada nacional o estrangera. Es durà a terme durant el període d'hospitalització, d'endoscòpia o d'ambdós en funció del camp sobre el qual es desenvolupi (p. ex: si el camp d'interès és sobre endoscòpia, es realitzarà durant la rotació per aquesta subespecialitat).

Cal recordar que els últims 3 mesos de la residència no pot fer cap rotació externa. Aquesta rotació s'ha de començar a tramitar amb un mínim de 6 mesos d'antelació.

ACTIVITATS FORMATIVES PER ASSOLIR LES COMPETÈNCIES

Activitats formatives del pla transversal comú

El pla transversal comú de formació dels residents està definit per a totes les especialitats en la web externa del nostre centre: <https://www.csdm.cat/ca/r-d-i/docencia/residencia-fse/>
Formen també part del pla de formació transversal comú les sessions generals hospitalàries, que es realitzen amb una cadència mensual. L'organització de les mateixes recau en la Direcció Acadèmica del centre i els temes que es tracten són de caràcter transversal essent d'interès comú per a tots els especialistes de l'hospital.

Activitats formatives pròpies de l'especialitat

Activitats teòriques de formació de l'especialitat

- Màster propi en patologia de l'Àpares Digestiu (Universitat Oberta de Catalunya – Societat Catalana de Digestologia). Aquest Màster compta amb un finançament del 100% per part de la SCD i el resident el realitzarà al llarg dels quatre anys d'especialitat. Si el supera aconseguirà el títol del mateix.

Cursos recomanats durant la residència

- Curs monogràfic en malaltia inflamatòria intestinal per a residents. GETECCU.
- Curs per a residents de diagnòstic i tractament de les malalties hepàtiques. AEEH.

Sessions clíniques específiques de l'especialitat

Passi de guàrdia diari. Revisió de les urgències clíniques i endoscòpiques i dels ingressos.

Sessió clínica de servei setmanal. Presentació de casos clínics per discutir-los. Casos tancats. Sessió de mortalitat.

Sessions de comitè multidisciplinaris de:

- Patologia biliopancreàtica, setmanal conjuntament amb cirurgians, oncòlegs, patòlegs, radiòlegs i infermeria gestora de casos.
- Càncer colorectal, setmanal conjuntament amb cirurgians, oncòlegs, patòlegs, radiòlegs i infermeria gestora de casos.
- Patologia esòfago-gàstrica mensual conjuntament amb cirurgians, oncòlegs, patòlegs, radiòlegs i infermeria gestora de casos.
- Sessió conjunta mensual amb radiologia de tumors hepàtics.

Sessió bibliogràfica o monogràfica mensual de temes d'interès i actualitzacions.

Sessió administrativa trimestral d'organització del servei.

Activitat científica i de recerca (comunicacions, publicacions, ponències...)

- Es recomana realitzar el postgrau d'Investigació i Innovació del CSdM
- Conèixer les fonts d'informació mèdiques per a la formació continuada i la investigació: llibres, revistes especialitzades, cursos, congressos, webs especialitzades de societats mèdiques.
- S'oferirà mitjans per fer publicacions científiques i poder presentar-les en congressos regionals i nacionals.
- Aplicar el mètode científic i iniciar la trajectòria investigadora dins un grup consolidat.

ATENCIÓ CONTINUADA

Les guàrdies que el resident de digestiu realitza al servei d'urgències de Medicina es regeixen per la normativa genèrica del centre descrita en el següent document: <https://www.csdm.cat/ca/r-d-i/docencia/residencia-fse/>

Objectius de l'atenció continuada:

Primer any (R1) – 11 mesos:

11 mesos: 3 guàrdies al mes al servei d'urgències de Medicina Interna i 1 mensual al servei de Cirurgia General. Durant els dos mesos de la rotació per l'UCI el resident farà 4-5 guàrdies en aquest servei. Totes les guàrdies durant el primer any són de tipus presencial.

Hospital de Mataró. Consorci Sanitari del Maresme.

Objectius de les guàrdies a Urgències de Medicina Interna

- Realitzar correctament l'anamnesi i exploració física de la patologia aguda i urgent.
- Realitzar un diagnòstic sindròmic d'acord amb la patologia per la que consulta el pacient a Urgències.
- Conèixer les indicacions, disponibilitat i fer ús racional de les exploracions complementàries a urgències.
- Distingir una situació urgent de la que no ho és.
- Establir un pla terapèutic d'acord al diagnòstic sindròmic.
- Indicar adequadament els mètodes diagnòstics, exploracions complementàries i mesures terapèutiques. Maneig de la fase aguda de la insuficiència cardíaca. Maneig de les descompensacions agudes dels pacients amb patologies respiratòries. Maneig de les descompensacions dels pacients diabètics. Orientació de les patologies neurològiques. Orientació de la insuficiència renal.

Coneixements: Estudi de fisiopatologia de les síndromes mes freqüents en l'àmbit de les Urgències mèdiques.

Habilitats: tolerància a situacions d'estrès en el context d'urgències. Canalitzar una via perifèrica.

Objectius de les guàrdies a Urgències de Cirurgia General

- Fer una bona exploració de l'abdomen agut i identificar un abdomen amb signes de peritonitis.
- Reconèixer els signes i símptomes de la hemorràgia digestiva alta i baixa.
- Indicar el tractament endoscòpic i/o quirúrgic quan correspongui.
- Conèixer i aplicar els protocols i guies científiques de tractament de la hemorràgia digestiva així com les indicacions de transfusió d'hemoderivats i el maneig del pacient amb tractament antiagregant/anticoagulant.

Coneixements: Protocol d'HDA. Dolor abdominal agut.

Habilitats: Palpació de l'abdomen agut.

Objectius de les guàrdies a Unitat de Cures Intensives (UCI)

Les guàrdies a l'UCI son una continuació de la activitat diària a la unitat motiu pel qual els objectius a assolir són els mateixos que els de la pròpia rotació a la UCI.

- Aprendre les indicacions d'ingrés a UCI
- Conèixer la cura dels pacients crítics des del moment de ingrés a la unitat tant mèdics com quirúrgics.
- Conèixer el tractament dels pacients amb una insuficiència hepàtica, particularment a la fallada hepàtica aguda.
- Conèixer l'abordatge de les emergències digestives, particularment en relació a l'hemorràgia digestiva, pancreatitis aguda i malaltia inflammatòria intestinal greu.
- Comunicar en la guàrdia de forma efectiva, apropiada i freqüent als familiars del pacient, aprenent a proporcionar notícies i pronòstics adversos, i a explicar la inutilitat de certs tractaments.
- Reconèixer l'estat sèptic i aplicar el maneig adequat.

Coneixements: Conèixer el Codi Sèpsia de l'Hospital de Mataró.

Habilitats: Fer una reanimació cardio-pulmonar. Aprendre a posar vies centrals.

Segon any (R2) – 11 mesos:

11 mesos: 2 guàrdies al mes al servei d'Urgències de Medicina Interna i 1-2 guàrdies al mes al servei d'Urgències de Cirurgia General. Opcional 1 guàrdia cada 1-2 mesos al servei de UCI.

Hospital de Mataró. Consorci Sanitari del Maresme.

Objectius:

- Fer una aproximació diagnòstica acurada de la patologia mèdica urgent.
- Fer una pauta correcta de tractament d'acord a la seva patologia.

- Valorar i orientar el pacient amb signes de sagnat digestiu.
- Orientar el pacient segons els nivells d'atenció diferents: alta des d'urgències, àrea d'observació, hospitalització en planta, UCI.
- Aplicar correctament els tractaments antibiòtics segons els protocols del centre.

Coneixements: Estudi de dels algoritmes de maneig de les patologies mèdiques urgents mes freqüents.

Tercer any (R3) – 11 mesos:

11 mesos: 2 guàrdies al mes al servei d'Urgències de Medicina Interna i 1-2 guàrdies al mes al servei d'Urgències de Cirurgia General. Opcional 1 guàrdia cada 1-2 mesos al servei de UCI.

Hospital de Mataró. Consorci Sanitari del Maresme.

Objectius:

- Conèixer els tractaments de segona línia i alternatius de les patologies mèdiques urgents.
- Transmetre informació mèdica i pronòstica al pacient i la seua família en l'àmbit de Urgències.
- Indicar endoscòpies diagnòstiques urgents durant la guàrdia i assistir a la seua realització a l'àrea d'Urgències.

Habilitats: Iniciar la pràctica de terapèutica endoscòpica.

Quart any (R4) – 11 mesos:

11 mesos: 2 guàrdies al mes al servei d'Urgències de Medicina Interna i 1-2 guàrdies al mes al servei d'Urgències de Cirurgia General. Opcional 1 guàrdia cada 1-2 mesos al servei de UCI.

Hospital de Mataró. Consorci Sanitari del Maresme.

Durant els darrers 6 mesos: 2 guàrdies al mes localitzables d'Endoscòpia Digestiva amb adjunt de referència com a supervisor que es trobarà sempre presencialment en el moment de la endoscòpia.

Guàrdies a Urgències de Medicina Interna

Objectiu:

- Conèixer els criteris de derivació de pacients a centres de major complexitat.
- Conèixer els criteris d'ingrés, alta o derivació del pacients en l'àmbit de la Urgència mèdica. Decidir la destinació final del pacient.
- Coordinar tot el procés assistencial del pacient amb patologia digestiva urgent. ingrés, derivació a consultes externes de l'hospital o l'ambulatori de zona. Referent a patologia digestiva.

Coneixements: Estudi de criteris de derivació.

Habilitats: Practicar les endoscòpies urgents durant la guàrdia.

Guàrdies localitzables de Endoscòpia Digestiva

Objectius:

- Conèixer les indicacions, contraindicacions de la endoscòpia digestiva urgent.
- Conèixer les complicacions de endoscòpia digestiva urgent.
- Diferenciar la endoscòpia urgent emergent de la es pot demorar.
- Realitzar una pauta farmacològica optimitzada d'acord amb el tipus de hemorràgia digestiva.
- Coordinar tot el procés assistencial del pacient amb patologia digestiva urgent.
- Conèixer les indicacions i limitacions de la sedació en el pacient que precisa una endoscòpia urgent.

Coneixements: Conèixer els protocols i guies clíniques de maneigs del pacient amb patologia urgent digestiva.

Habilitats: Realitzar endoscòpia alta o baixa en el pacient amb patologia urgent digestiva: esclerosi de lesions pèptiques, esclerosi de varius, extracció de cossos estranys, devolvulació de colon. Inici de pràctica de terapèutica endoscòpica urgent.

PROGRAMA DE FORMACIÓ TEÒRICA (POE)

El contingut del programa de l'especialitat es defineix en el B.O.E. nº 258 de 26 de octubre de 2009 que es pot consultar en el següent enllaç:

<https://www.boe.es/eli/es/o/2009/10/09/sas2854>

Els coneixements teòrics els adquirirà amb la realització del màster de digestiu promogut per la Societat Catalana de Digestologia, que es realitza bianualment.